

# DZIEJE

# NAJNOWSZE

PL ISSN 0419-8824

INDEKS 355682

POLSKA AKADEMIA NAUK  
INSTYTUT HISTORII

KWARTALNIK  
POŚWIĘCONY  
HISTORII  
XX WIEKU

WYDAWNICTWO

**Kronika**

*Horion B. Kiełbaso*

<http://rcin.org.pl>

3-1992



POLSKA AKADEMIA NAUK  
INSTYTUT HISTORII

---

# DZIEJE NAJNOWSZE

Rocznik XXIV  
1992  
3

WYDAWNICTWO

**Kronika**

*Krzysztof B. Michalski*

WARSZAWA 1992

<http://rcin.org.pl>

## KOMITET REDAKCYJNY

Andrzej Bartnicki, Krzysztof Dunin-Wąsowicz, Eugeniusz Duraczyński,  
Marek K. Kamiński, Andrzej Kwilecki, Marian Leczyk, Stanisława  
Lewandowska, Piotr Łossowski, Waldemar Michowicz, Jan Molenda,  
Tomasz Schramm, Henryk Słabek, Witold Stankiewicz, Tomasz Szarota,  
Wiesław Śladkowski, Michał Śliwa, Mieczysław Tanty, Wojciech  
Wrzesiński, Jan Zamojski, Zygmunt Zieliński, Janusz Żarnowski

## REDAKTOR

Czesław Madajczyk

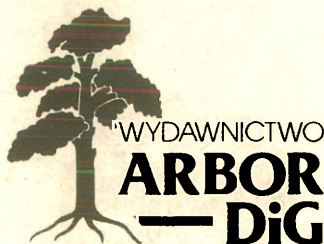
## SEKRETARZ REDAKCJI

Tadeusz Wolsza

Adres Redakcji

Institut Historii PAN  
Warszawa, Rynek Starego Miasta 29/31, tel. 31-02-61

Skład i druk



Warszawa  
Al. Jerozolimskie 202 p. 201/3, tel. 23-70-81 w. 305

nakład 500 egz.

<http://rcin.org.pl>

## Spis treści

|   |    |
|---|----|
| Czesław Madajczyk, Radziecki system okupacyjny (1939-1941)  | 1  |
| Mieczysław Wrzosek, Zimowo-wiosenne operacje wojsk niemieckich i austro-węgierskich na Ukrainie w 1918 roku | 13 |
| Andrzej F. Grabski, Stalinowski model historiografii  | 23 |
| Bogusław Gałka, Ziemiańskie miasteczka w Polsce lat 1918-1939. Zarys problematyki                           | 47 |
| Anna Landau-Czajka, Wyzyskiwacze czy wyzyskiwani? Obraz rzemieślnika w prasie lat 1945- 1948                | 55 |
| Paweł Machcewicz, Czerwiec i październik. Ruchy masowe w Polsce w 1956 roku                                 | 67 |

## PRZEGLĄD BADAŃ

|  |    |
|--|----|
| Michał Śliwa, Obraz ruchu socjalistycznego w publikacjach historycznych „drugiego obiegu” w Polsce | 79 |
|--|----|

## MATERIAŁY

|   |    |
|---|----|
| Z archiwum Józefa Retingera — Tadeusz Kisielewski | 91 |
|---|----|

## ARTYKUŁY RECENZYJNE I RECENZJE

|   |     |
|---|-----|
| Ludwik Hass, Kozły ofiarne czy demiurgowie historii?  | 105 |
| W. K. Cygan, <i>Słownik biograficzny oficerów Legionów Polskich</i> , t. 1 WOW „Gryf”, Warszawa 1992 — Tadeusz Wolsza   | 111 |
| H. Kiepuska, <i>Warszawa 1905-1907</i> , PWN, Warszawa 1991. — Marian Marek Drozdowski  | 114 |
| J. Pajewski, <i>Pierwsza wojna światowa 1914 — 1918</i> , Warszawa 1991 — Marian Leczyk   | 118 |
| Z. Karpus, <i>Jeńcy i internowani rosyjscy i ukraińscy w Polsce w latach 1918—1924. Z dziejów militarno-politycznych wojny polsko-radzieckiej</i> , Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 1991. — Andrzej Nowak   | 122 |
| B. W. Winid, <i>W cieniu Kapitola. Dyplomacja polska wobec Stanów Zjednoczonych Ameryki 1919-1939</i> , „Pomost”, Warszawa 1991, ss. 269. — Marek K. Kamiński   | 127 |
| E. Znamierowska-Rakk, <i>Sprawa Tracji Zachodniej w polityce bułgarskiej (1919-1947)</i> , Warszawa 1991, ss. 402. — Adam Koseski   | 131 |
| D. Jancik, <i>Nemecko a Mał a Dohoda. Hospodarské pronikani Némecka do Jugoslávie a Rumunská v prvni polovině 30. let</i> , Acta Universitatis Carolinae. Philosophia et historica, Monographia CXXXIV, Praha 1990, s. 175. — Andrzej Essen                                   | 133 |
| <i>The Policies of Genocide. Jews and Soviet Prisoners of War in Nazi Germany</i> . Edited by Gerhard Hirschfeld, The German Historical Institute, Allen and Unwin, London 1986. — Teresa Prekerowa   | 135 |
| Ben-Cion Pinchuk, <i>Shtetl Jews under Soviet Rule. Eastern Poland on the Eve of the Holocaust</i> , Oxford 1990. — Teresa Prekerowa  | 139 |
| J. Pollack, <i>Wywiad, sabotaż, dywersja a polski ruch oporu w Berlinie 1939-1945</i> , Wyd. Warszawa 1991. — Krzysztof Dunin-Wąsowicz  | 143 |
| M. K. Kamiński, <i>Polska i Czechosłowacja w polityce Stanów Zjednoczonych i Wielkiej Brytanii 1945-1948</i> , I wyd. Warszawa 1991, ss. 380. — Władysław Stępień   | 147 |
| A. Werblan, <i>Stalinizm w Polsce</i> , Warszawa 1991, Wydawnictwo Fakt, ss. 91. — Robert Kupiecki  | 150 |
| R. Habielski, <i>Niezłomni, nieprzejednani. Emigracyjne „Wiadomości” i ich krąg 1940-1981</i> , PIW Warszawa 1991, ss. 241; <i>Z listów do Mieczysława Grydzewskiego 1946-1966</i> . Wybór, wstęp i opracowanie R. Habielski, Polonia, Londyn 1991, ss. 237. — Tadeusz Wolsza | 155 |
| A. Dmochowski, <i>Wietnam. Wojna bez zwycięzców</i> , Wydawnictwo „Europa”, Kraków 1991. — Piotr Ostaszewski  | 157 |

## NOTY

## ŻYCIE NAUKOWE

|  |     |
|--|-----|
| Kolorowe diapozytywy z Getta Łódzkiego — Czesław Madajczyk   | 171 |
| Sprawozdanie z sesji naukowej poświęconej postaciom przywódców komunistycznych okresu stalinowskiego — Robert Kupiecki | 172 |
| Prezes Marian B. Michalik sponsorem „Dziejów Najnowszych”  | 175 |

## **Warunki prenumeraty**

Wpłaty na prenumeratę przyjmowane są na okresy kwartalne:

- na teren kraju - jednostki kolportażowe "Ruch" i urzędy pocztowe właściwe dla miejsca zamieszkania lub siedziby prenumeratora
- na zagranicę - "RUCH" S.A. Oddział w Warszawie,  
00-958 Warszawa, konto PBK XIII Oddział Warszawa  
370044-1195-139-11

Prenumerata ze zleceniem dostawy za granicę jest o 100% wyższa od krajowej.

### **Dostawa zamówionej prasy następuje:**

- przez jednostki kolportażowe « Ruch » - w sposób uzgodniony z zamawiającym,
- przez urzędy pocztowe - pocztą zwykłą na wskazany adres, w ramach opłaconej prenumeraty z wyjątkiem zlecenia dostawy za granicę pocztą lotniczą do odbiorcy zagranicznego, której koszt w pełni pokrywa prenumerator.

### **Terminy przyjmowania wpłat na prenumeratę:**

- krajową i zagraniczną - do 20 XI na I kw. roku następnego
- do 20 II na II kw.
- do 20 V na III kw.
- do 20 VIII na IV kw.

Bieżące numery można również nabyć, a także zamówić (przesyłka za zaliczeniem pocztowym) we Wzorcowni Ośrodka Rozpowszechniania Wydawnictw Naukowych PAN, Pałac Kultury i Nauki, 00-901 Warszawa oraz u wydawcy, wpłacając na konto:

KRONIKA - M. B. MICHALIK, Savim Bank S.A.

01-745 Warszawa, ul. Jasnodworska 5, 459996-10011-2511

równowartość ceny 1 egzemplarza. Po dokonaniu wpłaty egzemplarze zostaną wysłane na wskazany przez zamawiającego adres.

Subscription orders for all the magazines published in Poland available through the local press distributors or directly through the Foreign Trade Enterprise

ARS POLONA

00-068 Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7, Poland

Our bankers:

BANK HANDLOWY S.A. 201061-710-13100

**Cena zł. 35000**

<http://rcin.org.pl>